

Cirkulärnr: 1996:96
Diariernr: 1996/1750
Handläggare: Peter Holmberg
Ingrid Lindskog
Ylva Winberg
Sektion/Enhet: SkoBa
Datum: 1996-06-12
Mottagare: Förskolan
Grundskolan
Särskolan
Gymnasieskolan
Vuxenutbildning
Rubrik: Proposition om vissa skolfrågor (1995/96:206)

Skola och barnomsorg

1996-06-12

Peter Holmberg

Ingrid Lindskog

Ylva Winberg, ZB

Förskolan

Grundskolan

Särskolan

Gymnasieskolan

Vuxenutbildning

Proposition om vissa skolfrågor (1995/96:206)

Regeringen lade den 24 maj 1996 en proposition om vissa skolfrågor på riksdagens bord. Propositionen innehåller förslag, som berör både förskolan, grundskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Riksdagen väntas fatta beslut i höst.

Vi refererar här de viktigaste förslagen.

Integration förskola - skola - skolbarnsomsorg

Den allmänna förskolans omfattning innebär att alla barn och ungdomar i åldrarna 6-16 år kan sägas delta i en tioårig pedagogisk verksamhet. Regeringen anser det därför rimligt att ett samlat måldokument för den allmänna förskolan, skolan och skolbarnsomsorgen utarbetas. Måldokumentet bör, utifrån en gemensam syn på utveckling och lärande, ta tillvara de olika verksamheternas särdrag och kvaliteter. Regeringen anser att ett sådant gemensamt måldokument ökar möjligheterna till en höjning av grundskolans kvalitet och kan bidra till en utveckling som utgår från elevernas individuella förutsättningar. En integrerad verksamhet öppnar också möjligheter för kommunerna att bedriva sin verksamhet på *olika* sätt.

Inom regeringskansliet kommer frågor om förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg att handhas av Utbildningsdepartementet. På myndighetsnivå förs ansvaret för förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg över från Socialstyrelsen och länsstyrelserna till Statens Skolverk. Vidare bör tillämpliga delar av bestämmelserna i socialtjänstlagen om förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg inarbetas i skollagen.

Regeringen konstaterar att den sektorisering som kännetecknat verksamheterna på statlig nivå på kommunal nivå redan är övergiven eller på väg att överges. I 90 % av kommunerna ingår nu skolan tillsammans med annan verksamhet, främst förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg, i samma nämnd.

Påpekas bör att regeringens förslag om integration av skola och förskola enbart berör de statliga insatserna i form av nya måldokument och organisationen av departementen och verken. Kommunerna bestämmer som tidigare över sin nämnds- och förvaltningsorganisation och integrerar skola och barnomsorg på det sätt och i den takt man finner lämpligt.

Frågan om förlängning av grundskolan till tio år har nyligen utretts och remissbehandlats. Med tanke på dels att elevkullarna just nu är mycket stora, dels att bedömningarna om kostnadskonsekvenserna är oklara anser regeringen det nödvändigt att ytterligare bereda frågan om en eventuell förlängning av skolplikten. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med förslag i dessa frågor.

En arbetsgrupp kommer snarast att tillsättas i syfte att diskutera genomförandet av integration och utveckling av barnomsorg och skola. Representanter för Svenska Kommunförbundet kommer att ingå i arbetsgruppen.

Blockbetyg i grundskolan

Frågan om att sätta sammanfattande betyg i ämnesblocken NO och SO i grundskolan är i sig inte avgörande för ett ämnesintegrerande arbetsätt. Det nya styrsystemet, de nya timplanerna etc ger dessa möjligheter. Det finns dock en tradition inom grundskolan och i den nya lärarutbildningen att koppla ett integrerat arbetsätt i NO respektive SO med betygssättningen. Regeringen föreslår därför i propositionen att det skall finnas möjlighet för skolorna att kunna sätta sammanfattande betyg i ämnesblocken NO och SO även i det nya betygssystemet.

Regeringen kommer under förutsättning av riksdagens godkännade att i grundskoleförordningen införa bestämmelser som gör de möjligt för lärarna att välja hur betygen skall sättas, d v s ämnesvis eller blockvis. Skolverket skall få i uppdrag att överarbeta kursplanerna i SO-ämnena och fastställa betygskriterier för ämnesblocken.

För att ytterligare markera betydelsen av ett ämnesövergripande arbetsätt och stimulera en sådan utveckling kommer dessutom Skolkommittén att få tilläggsdirektiv att komma med förslag inom detta område.

Behörighet till gymnasieskolans nationella och specialutformade program

Riksdagen har beslutat att svenska som andra språk skall betraktas som ett eget ämne i alla skolformer. I grundskolan är undervisning i svenska som andra språk obligatorisk för elever som behöver undervisningen. Ämnet har en egen kursplan både i grundskolan och gymnasieskolan. Regeringen föreslår nu att betyg i svenska som andra språk skall jämföras med betyg i svenska för tillträde till nationella och specialutformade program i gymnasieskolan.

Behovet av kontinuerliga förändringar i gymnasieskolan

Regeringen lägger fram ett antal förslag till förändringar i gymnasieskolan (se nedan) och betonar därvid att de skall ses som delar i en nödvändig kontinuerlig förändringsprocess.

Ett betyg i svenska i gymnasial utbildningen.

Kärnämnet svenska är i den gymnasiala utbildningen uppdelad i två kurser, svenska A, Språket och människan samt svenska B, Språk- Litteratur - Samhälle. Vid betygssättningen i dessa kurser skall för A-kursen anges ett betyg och i B-kursen två betyg, ett i svenska språket och ett i litteraturkunskap. Detta är rester av en gammal tradition som haft olika innebörd under olika tider. I våra dagar är det mest en hinder för att utveckla en välintegrerad svenskundervisning där eleverna får tillfälle att utveckla sitt språk i meningsfulla sammanhang. Det är då enligt regeringens mening inte rimligt att dra en gräns mellan form och innehåll vid betygssättningen. Regeringens förslår därför att endast ett betyg bör ges för B-kursen i svenska i gymnasieskola och gymnasial vuxenutbildning.

Flexibilitet i användningen av undervisningstimmar.

Timplanerna i bilaga 2 till gymnasieförordningen anger den minsta garanterade undervisningstiden för ämnena i gymnasieskolan. En elev har rätt att få undervisning i varje ämne i den utsträckning som anges i timplanen. Att det finns en minsta garanterad tid innebär inte att alla elever behöver den. Vissa klarar sig med mindre medan andra behöver mer.

Omfattningen av studierna i de olika ämnena anges genom gymnasiepoäng. Oavsett hur lite eller hur mycket undervisning en elev fått i en kurs tillgodoräknas eleven samma antal gymnasiepoäng för kursen.

Regeringen föreslår en ökad flexibilitet i användningen av undervisningstiden i gymnasieskolan, på motsvarande sätt som gäller för komvux. Detta innebär att man lokalt inom ramen för den garanterade undervisningstiden för programmet friare kan disponera tiden i de olika ämnena. Härigenom skapas förutsättningar för skolorna att på ett flexibelt sätt anpassa undervisningstiden till de berörda elevernas behov.

Genom att timplanerna framdeles föreslås ange riktvärden för undervisningens omfattning tappar begreppet minsta garanterad undervisningstid per ämne sin innebörd.

Arbetsplatsförlagd utbildning (APU)

Arbetslivet är beroende av att den gymnasiala utbildningen håller en god kvalitet. Arbetslivet efterfrågar anställda som har en gedigen utbildning i såväl allmänna ämnen som yrkesämnena. Det ömsesidiga beroendet är särskilt tydligt inom den arbetsplatsförlagda utbildningen. Regeringen föreslår att arbetsplatsförlagd utbildning, efter kommunens beslut, skall kunna förekomma även på de estetiska, naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga programmen. Vidare föreslås att även andra ämnen än yrkesämnena bör kunna arbetsplatsförläggas. Slutligen föreslår regeringen att en särskild målbeskrivning för APU skall fastställas att gälla, utöver kursplanerna.

Individuella program mm

Regeringen föreslår att kommunerna skall kunna erbjuda individuella och specialutformade program till grupper av elever samt att elever bör få intyg på genomgången utbildning på individuella programmet.

Lokala grenar

Tillväxten av lokala grenar har varit mycket omfattande, ca 490 sådana grenar finns enligt skolverkets statistik. Behovet av lokala grenar kan enligt regeringen diskuteras utifrån den utveckling mot större flexibilitet som den kursutformade gymnasieskolan kan erbjuda. Det visar sig också att innehållet i många lokala grenar mycket väl skulle kunnat rymmas inom de nationella programmen med utnyttjande av de kurser som finns. Inrättande av lokala grenar har i många fall också blivit ett sätt att öka elevunderlaget eftersom den ger möjlighet att rekrytera elever utanför den egna kommunen.

Lokala grenar föreslås fortsättningsvis bara vara avsedda för den egna kommunen eller samverkansområdets elever. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer skall dock kunna förklara att en lokal gren skall vara riksrekryterande. Regeringen avser att ge huvudmännen för de befintliga lokala grenarna tillfälle att lämna in en ansökan om att den aktuella grenen skall vara riksrekryterande. Regeringen avser sedan att göra en samlad bedömning av ansökningarna under våren 1997.

Frågor med anledning av detta cirkulär besvaras av Peter Holmberg, Ingrid Lindskog och Ylva Winberg på telefonnummer 08-772 41 00.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Sektionen för skola och barnomsorg

Louise Fernstedt